

31098 వ్ర తి ది న ము వ క టి ం ప ర బ డు ను.

Vol. 10.

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ జూన్ నెల 15-వ తేదీ శుక్ర వారము

No 65

సంపుటము ౧౦

ఈ థి రో డ్దా రి నా మ స ం వ త్స ర ము, విజ యోత్సవము శుద్ధ ప్రథమం.

నంచి ౬౫

అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు

మనమయినమందు

చక్కని డబ్బీ తో సహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 వ్ర తి యి ం ట ను ం డ ద గి న ది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదినిగల మాయమందుగాదు. పక్షులు మందులవలన మోసముగలుగను. మంచభాషచీటిని చూచిగొనిన మోసముగలుగదు అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన జేశమునందంతటను కలసివడి.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

జలహిమము, వర్షముల బలహిమము

అమృతం

341

మొదల వాటి.

Deschiens' syrup

పిరపును ఉపయోగించుము.

ఇది, అలోగ్యమును, బలము, నిద్రాహీనమును, 10, 20, 30 వైద్యులచేతను విన్నవించు. దీనివల్ల, పాదం అను మాయము, గమనించుము. ఎక్కడను ఉన్నాను.

నిల మావద్ద ఉంగరముల

అమృతము అధికము!

సవరము బంగారుతోను, కెంపులు, పువ్వురాగములు

చేర్చి ప్రస్తుత నాగరకతకు తగిలెట్లు కట్టబడిన సీలు ఉంగ

రములు, క్లావర్, డైమను, పాము, మొదలగు కలురక

ముల పుంగరములు పుగుమాషీ తయారుచేయబడి. అమృతమునకు తయారుగానున్నవి.

సవరము బంగారుకు, సీను వెంకిటి పూచీనిచ్చెదము.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

1842 4 నగలరత్నము, 25 చెవానిబాంకోద్దు, మద్రాసు.

వే స వి కా ల పు మం దు

కూ ప్తాం డ లే వ్యాం

ఈ లేవ్యాం ఉపయోగపర్చుటవలన సుఖ ప్రయోజనములు మోహములు, నిద్రాహీన వివాహము, పోషణగా శ్రీల కుండు కుసుమ మొదలగు వేడిని కల్పికవాట్లకు సుఖమును. 1-కి రు 2 య.

రక్తి పురుష లేవ్యాం సుఖవ్యాధులవలన, యాతర కారక ములవలన కలిగిన కుక్కవచ్చు పోషణ బలమునిచ్చును. 1-కి రు 2 య.

418 1-కి రు 2-4-0. ట్రాఫిక్ రావ వైద్యకాల, రాయనరం, గోవానీతిల్లా.

మలయచందనము

గనేరియా

ఇది మలయచందనము. పిరికారీతో మలయ. ఎలమ, కెలమ, పచ్చ, అను మూడు విధముల గల గోగమును మూడు పూజలలో మాన్యును. శ్రీల కుండు వ్యాధులకు కూడ ఇది రాజోపదేశము. (1251) కచ్చి 1 కి రు 2-4-0

గంధర్వ శార్మక, రాజువరం (గోదావరీతిల్లా.)

గనేరియా

వి. సి. మిక్ చెరు:— అను కుండు గనేరియాను పూర్తిగా మాన్యును. మొదటి సుఖము కలది రాధ రగ్గున. కుండు, చురక, కుండుకుట అగును. గనేరియా పీలుమును ౨ కిం కనేనీ పీలుమును గనేరియాను అంతురము లేవలె మాన్యును. పర్వములేదు. 16 బ్రాచుల బ్రాచులు 22 మూతలు 8 రోజు లకు వాడకలెను తెల రు 2-0-0, వి. సి. గా రు 2-0-0. ఈ కుండు లేవలెగాదలలో బొంబాయి ప్రేడింగు కంపెనీ వారి మెపులో వాడ అమ్ముదును. 678

వి. సి. గోగి కంపెనీ, గవర్నరు పేట, బెజవాడ.

బహుమూనిము

వైద్య విద్య

అనురాగోగి వైద్యములకు ముగ్ధులగు అన్ని భాషలలో వ్రాయును.

రాజ వైద్య వారాసులందరి కీరవది (1251) 1, వివాహమునకు, వివాహము.

[illegible]

సర్ చిమన్ లాలు నెటల్ వాడు గారు

ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సభ్యత్వమునకు
రాజీనామా నొసగుట

బొంబయి, జూన్ 14:—బొంబయి, రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సభ్యుడగు సర్ చిమన్ లాలు నెటల్ వాడు గారు తమ సభ్యత్వమునకు రాజీనామా నొసగి తామ ప్రభుత్వమున సంస్కరణకానసభ కెన్ను కొన బడిరినియు ప్రభుత్వోద్యోగమున కంగీకరించుటకు సభ్యత్వమునకు రాజీనామా నొసగిరినియు ప్రభుత్వ రాజీనామా పరిషత్తుల వలన ఎన్నియో తెలుసుకొని రాజీనామా నొసగి నెంచుచున్నది. రాజీనామా పత్రము వ్రాసి రాజీనామా నొసగిరినియు తమకుమారులకు ఆర్యకలలేదాన రాజీనామా నొసగి భార్య కానసభకు ఆర్యకల నిలచి ఎన్నికలందు పాల్గొనుట ఆశయమయ్యెనని రాజీనామా పత్రమునందు తెలిపెను. గతవర్షమున విచారమున దెలుపుచు రాజీనామానంగీకరించెను. [సర్ చిమన్ లాలుగారు పల్లెటూరు నర్సయ్య కమిషను నందు సభ్యుడుగ నియమింపబడెను.]

మోసపు నోట్లు

పోలీసు పరిశోధనలు

దిల్లీ, జూన్ 14:—మే 24 వ తేదీన ఎన్ ఫోర్స్ మెంట్ డివిజను దిల్లీయందు దోకపకాను బాలుని, పోలీస్ నోట్లను ముద్దుపెట్టుదుల కరెన్సీ జేసిన తరువాత పెద్ద ఎత్తున పరిశోధనలు సాగింపబడెను. మోసము నోట్లు చాలావరకు నిజమగు నోట్లు. అవి వ్యాపించి పోయెను. కొన్ని సందర్భములందు బ్యాంకులవారుగూడ వీనిని గుర్తించుటకు పుచ్చుకొనిరి. కొంతమంది ప్రజలు తమ కెస్టర్ల ద్వారా నోట్లు చేరనో గమనింపక పోవుటచే నష్టపడిరి. ఇటీవల నిజమయిన నోట్ల పరిశోధించుటకు బొంబయి జరిగిన ఘాతాలు దానివలన తిరిగి పరిశోధనలు పరిశోధనలు బహిరంగ కరువబడలేదు.

ఈ మోసము నోట్ల రెండు రకములు. 88 వై న ఆంధ్రములో ది.వి.ఆంధ్రమున అందుచోకరము 88 వై న వి.డి.ఆంధ్ర అక్షరములందున చోకరము. వీని రెండింటివైనను 1918 ఏప్రిల్ 12 లాహోరు అను తేదీయందును. నోట్ల సంఖ్య అరవై వలెనుండి ప్రారంభము. ఈ మోసము చాలాచోట్ల కన్పించెను. కాగితమున బట్టి వెంటనే గమనింపవచ్చును. ఇది తొలి గ్రాఫిక్స్ ప్రెస్ ను తోడుముడించబడెను. నిజమగు నోట్లు కాగితము కలెనీ కాగితము పెరుగుగానుండక బాగుగ ముందును. నీటిరంగు గుర్తులు గూడ సరియైనవిగావు. వరుస అక్షరములను, సంఖ్యలను సరిగమన దూరములో నుండక హద్దుకర్తలగుగా కుండును. నిజమగు నోట్లలో అక్షరచ్చరంబు దట్టముగ నుండును. 100 అను ఆంకెలు మామూలు నోట్లకంటె కొంచెము అందముగా చెక్కుబడెను ఎ. సి. మెక్ కాయ్స్ అను సంకేతము బాగుగ పోర్ట్రీ చేయబడెను.

ఈ సందర్భమున మరెండు రకము పోలీస్ నోట్లు గూడ గుర్తించబడెను. ఇవి గూడ 100 రూపాయల నోట్లు. వీనికి 94 వై న కె, డి అనియు 94 వై న ఎక్స్. డి. అనియు ఆంగ్లమున అక్షరములుండును: వీని సంఖ్య 88408 వై న నుండును.

ధిల్లీ బాంబు కేసు నేరస్థుడు

తప్పించుకొన యత్నించుట

కలకత్తా 18:—జమ్మరు ప్రకటన విలేఖరు డిల్లీ వెలి వెన:— డిల్లీ బాంబు కేసు నందు, హరిజన్ ప్రభుత్వమునకు యొక్క యత్నించువారిలో నొకడను నేరమునై 21 సంవత్సరములకంటె విధించబడిన సందానింగు అనువాదకు జనరల్ సెలలో ఒక జెయిలునుండి మరెయ్యక జెయిలులోనికి గొనిపోవడునుండగా కరుగెట్టుచున్న రైలుబండినుండి క్రిందికి దుమిక పోయెను. ఇటీవలనే ఈతడు తమ మామగారిలో నరెన్దు జేయబడెను. తిరిగి ఈతడు రైలులో దిసికొని పోవడునుండగా తిరిగి పారి పోవయత్నించెను. కాని రైల్వే పోలీసులచే పట్టుకొనబడెను. ఈతడు చర్చ దుర్భాస కొర్రునకు దిసికొని రాబడి విచారించబడెను. తప్పించుకొనిపోవయత్నించెను నేరమును కొర్రువారు ఫిర్యాదుగా తీసికొని పూర్తిగ నుభయం లేనదిక తీర్చబెట్టెను.

ధారీవాలా ఘోరములు

గ్రామమును దోచుకొనుట, స్త్రీలను
భంగపరుచుట, భీభత్స మొనర్చుట

బీల్వపార్టీ చర్యలు

లక్నో, జూన్ 18:—ధారీవాలా యందు గ్రామములకు ను పోలీసులను జరిగిన కలహములను గురించి అలహాబాద్ నుండి దుకొన్ని ప్రకటనలు గావించబడెను. ఈ విషయము రాష్ట్రీయ సం దంతులను ఆర్యకలను సలపడిన క్రింది చుచున్నది. మాజీ సగరము జిల్లా మేజిస్ట్రేటు గారి ప్రకటనను గావించుచు ఇతర విషయములలో బాటి (లిండ్) విషయములను గూడ తెలిపి.

మే 19 వ తేదీన ఒక పోలీసుదండ, డిప్యూటీ మాజరింపెండెంబు నాడుకర్తలను క్రింద వివరము నుండి లయలుబే బందిపోటులతో సంబంధము గలదని అనుమానింపబడిన కొందరి నరెన్దు జేయబడు గాను మాజీ సగరము జిల్లాను ప్రవేశించి తరువాత గ్రామములందు ఆర్యకల జేయబడియుండెను. ఆందుకే నాపాతీకు దండు వివిధభాగములుగా విడిచి వేయవేయ గ్రామములకు జరిగెను. ఆంధ్ర క భాగము ధారీవాలా గ్రామమున ఆర్యకల జేయబడుటకు సంబంధించెను. ఈ భాగమున పోలీసులను ఆఫీసర్లు, విజనోదపురము కొత్తయి, మరెయ్యక కానిస్టేబులుగలరు. గ్రామము కొందరి కొత్తయి నెడల దొర్లముగ ప్రకరించెట స్టేషనులకీసరుగు టపావారులతో అనుబంధించి విడిచింపబడు రివాల్యూరును (పేల్చి) గ్రామములలో నొకరిని గాయపరచెను. అంతట గ్రామములకు దోకపకా మోర్చి పోలీసులను ముట్టుకొని దొర్లము గావారిని కొందరిని చెట్టుకలకరించుగాకటి వేసి, చంపెదమని తెలిపిరి. మరెయ్యక ముట్టుకొని ముట్టుకొని తిన్నాపురమున కీవార్త తెలిపెను. డిప్యూటీ మాజరింపెండెంబుచుట, సయ్యకులతో అనుబంధించి నెడల ముట్టుకొని వేసియుండె. ఆరికాన 500 మంది గ్రామములను పోలీసులను వీరిని పోయెనుగా గొని, ధారీవాలానందలి పోలీసులను విడిచింపబడు డి. మా. గారు తెలిపి మాజీ సగరమునందలి పోలీసులను నూరింపెండెంబును ఇల్లియలు గారికి ఈ వార్త తెలిపబడుటచే నాతడు గూడ ప్రయాణ మై వచ్చెను. 21 వ తేదీ సాయంత్రము 4 గంట తిన్నానుండి వచ్చిన పార్టీ వారు దారివాలాకు వచ్చి పోలీసులను విడిచింపిరి. ఇల్లియలుగారును అచ్చటికి వచ్చి వెంటనే 80 మంది నరెన్దు జేసిరి. తరువాత మరెయ్యక నరెన్దు జేసెను. డి. మా. క్రిందను సయ్యకుల మోసాని తిన్నానుండి వచ్చిన పార్టీ వారు చాల తీవ్రమగు నేరముల నొసర్చిన నట్లు ఆ రోజు సంబంధించెను. తిన్నానుండి వచ్చిన వారు దారి వాలా గ్రామమున గృహములను దోచుకొని రినియు చాలమంది స్త్రీలను నూనకరించియు, నేరము లాలోపించుడెను. ఈ ఆలోపలను వినిన వెంటనే జిల్లా మేజిస్ట్రేటు, ఒక స్త్రీ వైద్యురాలిని దిసికొని 26 వ తేదీన స్వయముగ దారివాలాకు, వెళ్ళెను. ఆమె కొంతమంది స్త్రీలను పరీక్షించెను. కాని వారిపై దొర్లము మొనర్చి అతడు మునర్చిన గుర్తులు గావించుటలేదని ఆమె అభిప్రాయ మొనెగెను. గ్రామమునందెవ్వరును లేరనియు వస్తువులును పశువులునుగూడ గ్రామమున గావించలేదనియు పాడుకడ గ్రామముల నుండెననియు మేజిస్ట్రేటు స్వయముగ చాలిచెలిపెను. జిల్లా మేజిస్ట్రేటు రాష్ట్ర కమిషనరీ కార్యమునుభవించుచు యిది లిక్విడేషన్ గా రచ్చుటకు జరిగింక విచారణను నొసర్చెను. వండిక చూడయ నాథ గుండా రా. బ. సీతారామ గార్లు దారివాలాను నిర్మించిరి. వీరియతడు రాష్ట్రీయ కానసభ యందు ముఖ్యస్థులగు సభ్యులు. వీరు, ఇల్లియలుగారితో కలసి విషయముల విచారించిరి.

కానసభ్యుల నివేదికము

వై కానసభ్యుల లిక్కరును కలసి ఒక నివేదికను ప్రకటించిరి. ఈ నివేదికకు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు దార్జింగుగారి నివేదికకును ముఖ్యస్థులయలతో చాల భేదముగలదు. మాజీ సగరమునకు ధారీవాలానందలి 22 మైళ్ళదూర ఈ ప్రాంతముల కెల్ల నీ గ్రామము ఆర్యకల సారవరమును ప్రదేశము. ఈ గ్రామమున ఆర్యకలను సంఖ్య 50 వేలమందును. పోలీసులకును గ్రామములకును జరిగిన కలహము, కొర్రువారి విచారణ యందుండుటచే నీ నివేదికయందు దానియమును గురించి ముక్తముగ ముగించబడెను. పోలీసులను కొట్టుట విషయము నిజమేనని ఈ నివేదికము తెలుపుచున్నది. డిప్యూటీ మాజరింపెండెంబు, దియానాగార యాజమాన్యమున వచ్చినవారు గ్రామములలో

నర్సయ్య దోపిడి, స్త్రీలను చెరచుట, భీభత్సములగురించి ఈ నివేదికయందు వివరములు తెలుపబడెను. కొంత కష్టమునగా గ్రామములలో పరిచయము గలిగించుకొన గలిగితిమి. మేము వచ్చుకంటె గ్రామము పాడుపడినట్లుండెను. గ్రామమున మాకు గావించిన మనుష్యుల సంఖ్య చాల తక్కువ. వారు నూడ నతి భయభ్రాంతులై యుండిరి. తుట్టుకుదకు దాదాపు 40 కేక రో స్త్రీలను మోస జేసిరి. తిన్నా పార్టీపై గావించబడిన ఆరోపణలలో, దోపిడి, స్త్రీలను చెరచుటలు ముఖ్యమైనవి. ఈ పార్టీ వారు వచ్చినతోడనే గ్రామములలోని చాలమంది పురుషుల నరెన్దు జేసి గ్రామములను పట్టుకొనిపోయిరి. పోలీసులను విడిచింపిన తరువాత పార్టీ వారు గ్రామములకు ఆర్యమించి దొంగల వెల్లడినీకొని పోయిరి. గ్రామములయందు భయకంపిత మయ్యెను. పోలీసుగలిగినవారు పారిపోయిరి. పోలీసులనివారు వారిదొర్లమును నకు గుర్తించెనని గ్రామములు మాతో జెప్పిరి.

“మేము కొన్ని గ్రామములను జూచితిమి. గృహములందు చచ్చుటచుట గోతులు క్రవ్యులయియుండెను. సగమును ధనమును పోలి వెట్టుబడియుండునను నుద్దేశముతో తిన్నా పార్టీ వారు ఇల్లులను త్రవ్వెను. గ్రామములకు తామరెన్దు జేయబడుటకును భయముచేతను వస్తువులను దిసికొని పారిపోయిరిని జిల్లా ఆధికారులు తెలుపుచున్నారు. గుంపునందు కొంతమంది బచ్చాములు తమకు చేతికొనవచ్చిన దిసికొని పోయిరినియు కాని గ్రామములయందు దోపిడి గావించబడలేదని ఆధికారులు తెలుపుచున్నారు. కొంత ఆస్తిని గ్రామములలో తొలగించుకొనిపోయి యుండెదమనెననియు, ధాన్యము మంచదార మొనలకురచ్చువులను, గ్రామములపాడుకడి యుండుటను జూచి ప్రక్క గ్రామములవారు తిసుకొని పోయి యుండురనియు నొకయభిప్రాయము నూచింపబడెను. కాని మాజీ సగరము పోలీసులు గ్రామమునందలిని కొలదింబులకే ఆర్యకలను విజనోద పోలీసులు వచ్చియుండుటచేతను ఈ స్వల్ప కాలములో పోలీసువారు వచ్చి వాని దిసికొని వెళ్ళుటకు వ్యవధిలేదు గాన దిసి నమ్ముటకు వీలులేదు. తిన్నానుండి వచ్చిన గుంపువారే గ్రామములందును పుష్కలముగ దోచుకొనిరినియు (టికెట్) పాడు వారు దారి వాలా గ్రామములను, ఇవిగూ పాడు గ్రామములవారును ముట్టుకొని దొర్లము గావారిని సాక్ష్యమును జూచునెడల వేరొక నిర్ధారణచేయబడుటకు వీలులేదు. దోచుకొనబడిన ఆస్తినియే వంచనాజేయబడుచున్నట్లయ్యెను. కాని ఈ మొత్తము చాలవేలవరకుండునును నిశ్చయము. దోచుకొనబడిన వస్తువులన్నియు బండ్లమీద దిసికొనిపోయెను.

స్త్రీలపై దొర్లము

ఈ విషయ కథనమున నతి విషయ కథనము భాగము ముందున్నది. ఇది స్త్రీలను ఆర్యకలమునకు, స్వయముగ నిట్టవమానికలైన వారినుండి వివరముల తెలిసికొనుట అతి కష్టము. అందు ముఖ్యముగా నివాసాంతరము యుండుట సంబంధమున మరెంతకష్టము. ఇట్టవమానింపబడిన వారిలో కొందరినియే మాకు గట్టిపట్టుకొన గలిగెను. అట్లొనర్చినవారి హామమును కొన్ని దిసికొనిపోయెను కాని స్త్రీలనుగూడ అందుకలదు. ఆధికారులకరించితిమి. తామనుమానింపబడితిమని కొందరు స్త్రీలు పోలీసులను పంపిండ్లు ఎవరుగూడ తెలిపిరి. జిల్లా మేజిస్ట్రేటు తనతో నొక స్త్రీ దాక్తురుగూడ దిసికొని వెళ్ళుట ప్రకంసనీయము. కాని పదివలె డెదుమందికంపై వెళ్ళుటకు మంది వీరి ఎదుటకు రాక పోవుటచే అందులను నువయోగము లేకపోయెను. ఆర్యకలలని తెలుపబడిన అనివాహిత యుండుట గ్రామమునలేదు. వారి బంధువు లీవిషయమున నేమియు బయటకు జెప్పరు. నివాహితలు స్త్రీలను ఆర్యకలదొర్లముగ బాధించబడిన నేరస్థులగుట యుండవలెను.

విజనోద పోలీసుచర్యలు

ధారీవాలా యందు 21 వ తేదీ రాత్రి నిలవయుంచబడిన విజనోద పోలీసు పార్టీ వారు గూడతొకాడలకర్త లానర్చి నట్లు నేరమాలోపించెను. వారిలో స్త్రీలను నొసర్చిన ప్రకర్తన మతిదాదానమైనది. కల్లింపుటకు గూడ నడవచ్చుమైనది కాని మామెదుట ఈ నేరమును బలపరుచుచు నెంతయో సాక్ష్యము గన్పటపడెను. పోలీసు గూడరింపెండెంబు దానిని విచారణ జేసికొనెను.

మంజూ, సీతారామ, లిక్విడేషన్, మరెయ్యక వారు తమ నివేదికయందు జిల్లా ఆధికారుల 21 తేదీ నేరముల విచారించుటలో వీరుగూ గావించిన నరెన్దు తీర్మానము ఖండించి. ఎన్. డి. జి. గారు నేరము లానర్చుబడిన ప్రదేశములకే వెళ్ళలేదు. జిల్లా మేజిస్ట్రేటు 26 వ తేదీన మా ప్రమాదము జరిగెను. ఈ కర్తవ్యము నెరిమాగ్రామమున తేలిగా గూడదానీ దొరకన వై మువ్వను ఏకగ్రీము దృఢాభిప్రాయమును తెలుపుచున్నారు.

దేశబంధు చిత్రరంజనదాసుగారు

పుదుక్కోటలో స్వాగతము

దేశబంధు, రంగసామి, పోలీసు సర్వేయర్ గాల్ల చెట్టి నామక వయసు 12 వ తేదీ సాయంత్రమునకు పుదుక్కోట చేరి ఆచట కొంతసేపు శ్రమించిరి. వారికి మిత్రాహారములను 81 రూపాయల విసంగిరి. పుదుక్కోట కాంగ్రెసుసంఘము వారు సత్కారమును సమర్పించిరి. వెంటనే వారు పుదుక్కోట నుండి బయలుదేరి పోయిరి.

మధురలో స్వాగతము

పుదుక్కోట నుండి చెట్టి నామక వల్లి ఆటనుండి వెంటనే రుమిద వారా రాత్రికి మధుర చేరిరి. వారికి పునమగు స్వాగతి మియ్య బిడెను ఆ రాత్రి 7 గంటలకు యూనియన్ కలబుజు వారికి మిత్రాహారము లొసగబడెను. ఆచట వారు స్వరాజ్యమును విధానమునుగూర్చి సభ్యులతో సంభాషించిరి.

దాసుగారి ఉపన్యాసము

కృష్ణారావుచెరువు చావులలో కే. వి. రామస్వామయ్య దాసుగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగ సభ జరిగెను. మధుర పాటల పక్షమునకు మధుర స్వరాజ్యసంఘము పక్షమునకు దాసుగారికి రెండు సత్కారములు సమర్పించబడెను.

“మధుర నేరభరిత ప్రసిద్ధి చెందినది. చరిత్రముగను పారా దేశికముగను గూడ మధుర వాసికెందెడి. గత సంవత్సరము మొదలైన నేరసేనుగూర్చి మాయాభూత వివరాలెవరైనా నేనుటకు వచ్చితిని. నాయకులకు స్వాగతములు ఉపసంఘము పూలవందెలు సత్కారములు సమర్పించి జయజయధ్వనము చేయుటతో మోక్షక్షయము ముగియలేదు. అది ఉత్సాహ నూచకమే యగును గా. అది కేవలము రమాపానాద నని చెప్పక తప్పదు. గతవత్సరము మొదలైన నేరసేనుగూర్చి నేను చెప్పిన కేసుకు ప్రార్థన జరుగుచున్న పనిని సాగించితిరా? లేక తిరుగు మొగము పెట్టితిరా? నేను దేశమునందంతట నీళ్ళు నే ఆడుగు చుంటిని. మిరియలకేమైన ప్రత్యుత్తర మిచ్చెదరా? ప్రజలలో కలిగిన అభిప్రాయభేదములనుగూర్చి నే నడుగలేదు. మధుర కాంగ్రెసుసంఘమువారి అభిప్రాయ మెటులున్నను గతవత్సరమున మధురలో మొదలైన నేరసేను ఏమనియే నేనడుగుచున్నాను.

ఖద్దరు

దేశమునందంతటను చూచిన 200 మంది కొక్కనికంటెను మౌక్తమే ఖద్దరుకట్టినవా యెడెరి. మధురలో నెందరు కట్టిరి? కట్టినవారి సంఖ్య హెచ్చినదా కిగినదా? ఈ ప్రశ్నలకు వాకు ప్రత్యుత్తర మొకగొరెదనె. ఖద్దరు ముఖ్యముగాదని ఎవ్వరైనా తెలుకలారు. మొదట ఖద్దరునందు నమ్మకమున్నచో ఒక్క నిర్మాణ విధానమువలననే స్వరాజ్యము లభించునని మొదల నమ్మి చున్నచో మిలా ఎందరారమ్మకముతో విడిచిరి. వెనుక నీకట్టినానని నూరువర్గములతో వోక ఖద్దరు ఖాళీ పనిచేయుచుండెననియు యిట్లెడెడి ప్రశ్నలకుటలేదనియు నేను వింటిని. నేను ఖాళీకట్టెదలె సంకీర్తించాలను. ఖద్దరు ఏ ఆ కేయము కరకు విధించబడెనో ఆ ఆకేయమునే పాక్షికము దూపుమాపు చున్నవి. స్వరాజ్యమును లభింపజేయుగల ఏకాగ్ర్య మునైనను మొదల ప్రోత్సహతో వోనరెయటకు సంసిద్ధులు కావలెను.

నిర్మాణ విధానము

దీవికము సమగ్రముగాన దానిని విడదీయ వీలులేదు. అటులే నిర్మాణ విధానము సంకలన కొన సాగించక తేగాని కొన్నిటిని కవలికనీ కొన్నిటిని మౌక్తమే అనుష్ఠించ గూడదు. ఉత్సాహముతోన ప్రోత్సహతోన నిర్మాణవిధానము సాగించునో స్వరాజ్యము లభింపదు. అన్ని విషయములందునుగూడ దేశీయము చురుకుగా పనిచేయవలెను. ఉదయము నెంతయు సాయంత్రములు వంతును దేశీయలందరును ప్రోత్సహము నిష్కలకుముగను పనిచేయవలెను అట్టివారి అభిప్రాయము తెలుసుకొను వారికి నేను వినియోగద కయ్యెదను.

హిందూమహమ్మదీయ మైత్రి

మధురలో హిందువులకును మహమ్మదీయులకును కలతలేవియును లేదని నేను వింటిని. కలతలు లేనంతమాత్రమున గాఢమైత్రి కలదని తెలుప వీలులేదు. తిరుచానల్లిలో కలతలు కలిగినటుల నేను వింటిని. విశోధభావ మేర్పడినది గాని ప్రస్తుతము దాని నడచి యుండుచిరి. మధురలో లక్షలకు పైగా కలతలేవు మిథ్యాగ్యము.

రక్తస్పృహములతో కలతలను తొలగించుటకు మొదలు చేసిరి. హిందూమహమ్మదీయ మైత్రి కేవల అత్యవసరముగనే ఎప్పుటికి నుండవలెనా లేక దానిని స్థిరపరచుటకు మొదలైన కలిన నూచలను చేసితిరా?

నిమ్మజాతులు

నిమ్మజాతుల సద్గతించుట కట్టి ఏర్పాటులైన జరిగినవా? నిమ్మజాతుల సద్గతించునో స్వరాజ్య మెన్నటికిని లభింపదు. దక్షిణదేశమున హిందువు లైభక్తి పగులైనవారిని (పంచమాదు లను) గూడ దేవాలయములలోనికి పోనియరు. పవిత్రదేవాలయములలోను వంశములలోను నిండియున్న రాష్ట్రము స్వరాజ్యము కొరకు పనిచేయవలెను. హిందువుల విజ్ఞానస్వరూప మత్యుదారము. హిందువుల కాస్త్రముల నుండియే జగద్విభాగములను స్వాతంత్ర్య బోధకములగు నుత్తమాశ్రయములు చాల తెలుపడెను. మనము మానవులకును మానవులకును ఒకేదమును కలిగించుచున్న చో మన కేకము సంకైక మర్త్యమును కాంతియు తెలుసు చేశురగలవు? హితో కతేయము సుపశ్యాపములు చేసివరమాత్రమున నిమ్మజాతులలో శక్తివృద్ధికలగదు. పవిత్రమగు సత్కారమునాండోయలు కలిగియుండవలెను. గాన నీనదుస్వరూపు చాల ప్రోత్సహతో పనిచేయవలెను. నిర్మాణవిధాన మంత తేలికయై కది కాదు. అది చాల బాధ్యతతో నూడియున్నది. కొంతకాలము పాటు ఓరిమితో కష్టములకు పడితి పనిచేయవలెను. నిర్మాణవిధానమున విశ్వసించువా రానివయమునం దింక శక్తితోన్న వామితో పనిచేయవలెను. వారికి స్వరాజ్యమువలన వారు సర్వవిధములను తోడ్పడెదరు.

కాంగ్రెసు సంఘములు సభ్యులు

కాంగ్రెసుసంఘముల నేర్పరచి సభ్యులను చేర్చుట గూడ నిర్మాణవిధానములోని యొకభాగమే. నిడుడు మధురలో 4000 మంది కాంగ్రెసుసభ్యులు అందెరి. ఈ యేడు 2000 మంది నూత్రులగురు. 1½ లక్షలమంది జన సంఖ్య గల మధురలో 2000 మంది మౌక్తమే కాంగ్రెసులో చేరిరి. దేశీయములలో హెచ్చుమంది కాంగ్రెసు సభ్యులేయని మనము చెప్పగలిగి యుండవలెను. నిరంతరమును నిర్విరామముగ నిరంకుతో ద్యోగులతో సంఘర్షణ జరుపుట కనకాశము లేనందువలననే నిర్మాణవిధానము నిర్విఘ్నముగ కొనసాగదయ్యెను. నిరంకుతో ద్యోగుల యధికారము చెట్టచెడరకుండు సలకాలమును స్వరాజ్యము లభింపదుగాన మనము నిర్మాణ విధానమును కొనసాగించుచు నిరంకుతోద్యోగుల అధికారమును తొలగించుటకు నూడగట్టి ప్రయత్నము చేయవలెను.

శాసనసభలు

మనలోకొందరు శాసనసభలలోనుండియు కొందరు తెలుపల నుండియునూడబోరుసాగించవలెను. ప్రజాసంఘములన్నిటిలోను మనవారిసంఖ్యయే హెచ్చుగా నుండవలెను. స్వరాజ్యభావమును మన మన్ని సంఘములలోను నెలకొలుపువలెను. నిరంకుతోద్యోగుల వ్యాపించిన స్వరాజ్యము నెలకొనవలెను గాన ఎల్లయెడలను మనము నిరంకుతోద్యోగుల నెదిరించుచునే యుండవలెను. కానకభలలో నుండియు తెలుపలనుండియు నిరంతరమును దీక్షతో మనము పోరు సాగించవలెను. అటుల మనము చేసినచో మనము కొన రీతిని నిరంకుతోద్యోగుల నడుచుకొనుట కత్తుని సరియగును. అరితిగా మనకు స్వరాజ్యము లభించును. ఇదియే అసహాయోద్యమము.

“మా హక్కును మిరొప్పుకొనువరకును మేము మిరొప్పు నహాయము చేయము”

అని మనము కృష్ణముగా నిరంకుతోద్యోగుల కెరిగింక వలెనని దాసుగారు నడిచిరి. పిమ్మట పోతుగూడనడకగ్య సిందిరి. (అ.వి.సు)

విరుదుపట్టిలో స్వాగతము

దాసుగారు ముప్పగువారు వెంటాడులో 18 వ తేదీ సాయంత్రమునకు విరుదుపట్టిచ్చిరి. పునమగుస్వాగత మియ్య బిడెను. బహిరంగసభ జరిగెడి. కాంగ్రెసు సంఘము, ప్రజా సంఘము, వాడరు యువజనసంఘముల వారు సత్కారములను సమర్పించిరి. దాసుగారు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. మహాత్ముడుచెప్పినదేయుక్తము ఉరంక ఆరంభములవలన లాభములేదు. మహాత్ముని సందేశమును నెరవేర్చుటయే కర్తవ్యము. కాంగ్రెసు వారి యాశావాగ్యముకొద్దినే స్వరాజ్యమువలన వానిచేయుచు వా దాదలయక్కట్టులను తొలగించుటకు సర్వకత్తులను వినియోగించెదరు” అని దాసుగారు నడిచిరి. (అ.వి.సి)

కర్నూలుమండల

కాంగ్రెసు సంఘసభ

జూలై 24 వ తేదీని ధోనులోజరుగును

కర్నూలుమండల కాంగ్రెసు సంఘసభ జూలై 24 వ తేదీని సాయంత్రము 4 గంటలకు ధోనులో జరుగును. అన్ని తాలూకల కార్యములు ముఖ్యముగా వాగొరెదను.

వారభూము

జూలై 12 వ తేదీని ఆంధ్రజనుగుని స్వ. కృష్ణాలో ప్రకటించబడినది పారబాటు. ఆనాడు సభజరుగదు. 24 వ తేదీని కర్నూలుజరుగునని మండల కాంగ్రెసుకార్యదర్శి కే. రామచంద్ర రావుగారు నేడు మాట రెలిపిరి. (కంలివార్త)

భారత ఖద్దరు శాఖ

రాష్ట్రీయసంఘములకు బదుల్లు

కే 268 సర్క్యులరు

ఖద్దరు నిమిత్తము బదుల్లు పుచ్చుకొనికట్టియు పుచ్చు కొన గోడ న కట్టియు రాష్ట్రముల వారు నెలసరి రిపోర్టులను ముఖ్యముగా పంపవలెను. అంతలకు అచ్చు పారములన్ని రాష్ట్రములకును పంపబడెను. అరితిగా ఏరాష్ట్రము వారైనను సరిగా నెలనెలకును రిపోర్టు పంపనిచో ఇదివరకు బదులియ్యబడినచో ఆ మొత్తమును తిరిగి రాష్ట్రముకొనుటకు ప్రయత్నింపవలసి యుండును. ఇదివరకు వారికి బదులియ్యబడినచో యింకయెందు బదులియ్యుట గూడ జరుగదు. వారు రిపోర్టులను పంపుటకు వారుగా ప్రయత్నించి వారి కంటెలకు కలిగిన నిరోధములను మాకు రెలిపిన్చో వానిని ఎడ కేము చాల నుదాహరణముతో నాలోచించి వానిని తొలగించుటకు ప్రయత్నించెదము. అటులగాక వారకర్తవ్యముతో ఎట్టి సదుపాయమును జరుగదు.

ఖద్దరు అమ్ముటకును యింట్లో ఏవలచేయుటకును బదుల్లును కొరవారుగూడ దీనిని శ్రద్ధగా గమనించవలెను.

జూలై నెల 31 వ తేదీతోగా మాకు రిపోర్టులు చేరవచ్చునో మేము గట్టిపరచుము చేనెదము.

వదుకునూలు-ఖద్దరు

ఎచటైన వదుకునూలును ఖద్దరుబట్టలను అమ్మకము గాక నిలవపడిపోయినచో వారు న్యాయమును ధరలక్షకమ్మదలచినచో మేము వానినికొనెదము. అవసరమైనవారు మాకు వ్రాసిన నే మివిషయమున సహాయము చేసెదము. వ్రాయగోరువారు సరుకులకట్టికలను ధోలను వివరముగా వ్రాసింపురని మనూ కాముగూడి పంపవలెను.

ఎకరెంత విస్తారముగా బట్టలను నేయింపగోరినను నెర కర్తవ్యముగను నిస్సంకోయముగను బట్టలను నూలును తయారు చేయింపవచ్చును. ఒక సంకల్పిని మాలోగా అంద చేయు కర్తవ్యిని వాయిదా చేరవలెనుగూడ. మేము కొనెదము. ఎంతవరుకును నెలకు యెక్కుకలిగినదియును కొలతలను నాణ్యమును ధరలను నిర్ధారణగా మాకు తెలుపవలెను. మచ్చులను పంపవలెను. అని అఖిలభారత ఖద్దరుకాఖిసిని నిర్మాణోపకాఖికు దైర్ఘ్యరగానన్న మధురాదాసు పురుషోత్తంగాడు వ్రాసిరి.

రామేసారా, హాలూపోస్టు గుజరాతు. అని వ్రాసిన వారికిచేతును.

ద్రవిడరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘసభ

జార్జి జోసెపుగారి సభ్యత్వముగా ఎన్నుకొనిరి సత్కారసంఘసభ నెలములో వందరూపాయలయెడల గారి అధ్యక్షత క్రింద కాంగ్రెసు కార్యాలయమున 11 వ తేదీ సాయంత్రము 5-80 గంటలకు జరిగెను. జార్జి జోసెపుగారిని సభాధ్యక్షునిగాను సి. రాజగోపాలా చారిగారిని సత్కార సంఘాధ్యక్షునిగాను ఎన్నుకొనిరి. రెండవది కార్యదర్శులను ఎన్నుకొనిరి. కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులను కాంతిసేన దళవాయిని గూడ ఎన్నుకొనిరి. ఈసభను జూలై నెల 21, 22, 23 తేదీలలో జరుపవలెను. ప్రేక్షకుల రుసుము మూడురూపాయలు అంద వలెను రిర్మానముగూడ వా మోదింప బడెను. (స్వరాజ్య)

చీకాపాదము

ఆంధ్ర పత్రిక

1928-వంశ జూన్ నెల 15 వ తేది

శుక్రవారము

రుష్యా ప్రభావము

—:—:—

రుష్యావ్యవహారములు వర్తమానవిషయ పరిస్థితులందు రాజ్యములకు రాజ్యాధికారులకు భాగస్వాములకు భూస్వాములకు మతస్వాములకు గురుస్వాములకు గుణపాతమును నేర్పుచున్నను ప్రపంచమునకు రుష్యావ్యవహారమును గుణపాతముగ్రహణముగాకన్పడి. రుష్యాదేశము నాలుగేండ్ల కాలమునందు దురహంకార పూరితమైన మహా వ్యామోహదేవతను రాజ్యాధిపతి జేసినది. రుష్యా సామ్రాజ్యమును నిరంకుశముగ నాడించిన నిరంకుశ చక్రవర్తులు నిర్మూలము చేయబడిరి. రుష్యా ప్రజలను స్వాధికార పాలనబద్ధులను జేసి పీడించిన భూస్వాములు భనస్వాములు పదభ్రష్టులు చేయబడిరి. రుష్యా ప్రజల చిత్రవృత్తులను బంధించిన మతాధికారులు మతస్వాములు పదభ్రష్టులు చేయబడిరి. రుష్యాదేశమునందు లెనిన బ్రోటిస్టికన్ వర్ణమువారు ప్రపంచమున కివరిచిత్తులైన నూతన పరిస్థితులను రుష్యాయందు పోషించి ప్రపంచమునకు భయసంభ్రమములను గలుగజేసిరి. రుష్యావ్యవహారములు యూరపురాజ్యములకు మహాభయమును గలుగజేసివి. ప్రజలములైన గ్రేటు బ్రిటన్ ప్రాన్సు మొదలగు రాజ్యములు చేరి లెనిన బ్రోటిస్టికన్ వర్ణమును నిర్మూలము చేయుటకు బూనుకొని పరాజయమును బొందినవి. యూరపు రాజ్యములు వారి ప్రయత్నములు వ్యర్థములని గ్రహించినవి. యూరపురాజ్యములు ద్వేషించిన రుష్యా సోవియట్ ప్రభుత్వముతో సంధిని జేసుకొనుచున్నది. ఇర్మన్ పోలాండు తుర్కీ జపాను మొదలగు రాజ్యములు సోవియట్ ప్రభుత్వముతో సంధిని జేసికొనినవి. గ్రేటు బ్రిటన్ చిర కాలము ప్రతిఘటించియును గత్యంతరిమును గానకను వర్తకవిషయములందు సంధిని జేసికొనినది. వర్తకవ్యవహారములకు సంబంధించిన సంధిని సయితము తృప్తికరించుటకు సామ్రాజ్య భారతీయ వర్ణము కర్మనువర్ణము ప్రయత్నించినది. కాని బ్రిటిష్ ప్రజల యభిప్రాయభలము రుష్యా ధర్మబలము యూరపురాజ్యాంగముల విషయసీతి బ్రిటిష్ మంత్రవర్ణమునందు కొంతజ్ఞానోదయమును గలుగజేసినది. కర్మనువర్ణము రుష్యా సోవియట్ ప్రభుత్వముతో మిత్రత్వమును గలిగియుండుటకు సమ్మతించినది.

బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము గ్రేటు బ్రిటన్ కక్షమునను బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యాంతర్యామిల కక్షమునను సోవియట్ ప్రభుత్వమునకును సోవియట్ సామంత ప్రభుత్వములకును ప్రతికూలత్వమును వహించుకుండుటకును ప్రతికూల ప్రచారమునకు దోడ్పడ కుండుటకును అభయపాతము నొసంగినది. సోవియట్ ప్రభుత్వము దీనికి ప్రతిఫలముగ బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యాంతర్యామిలములందు సోవియట్ ప్రచారమును జేయకుండుట కంగీకరించినది. కాబూలునుండి సోవియట్ రాయబారిని రాస్తానిస్కోను తొలగించుటకును పెహరాను నందు ముమయూటిస్కి ప్రతిఘటన ప్రచారమును చేయకుండుటకును రుష్యా సోవియట్ ప్రభుత్వ మంగీ

కరించినది. ఇతర వ్యవహారములందును ప్రజలములైన రెండు మహారాజ్యములకును మిత్రత్వ మేర్పడుట యూరపుఖండ శాంతివిషయ మెటులున్నను భారతవర్ష శాంతికి నను ప్రయోజనము గాగలదు.

భారతభూమికి రుష్యా ప్రభుత్వము గలుగజేయుచున్న యనర్థము లపారములైనవి. అపార మైన సైన్యవ్యయమునకు రుష్యాభయము బీజము. అర్బుదముల ద్రవ్యమును పశ్చిమోత్తర పర్వతములందు భారత ప్రభుత్వము తగలబెట్టినది. రుష్యాభయమును ప్రతిఘటించుటకు శక్తిమించిన మహా సైన్యమును దేశమునందు గాపాడుచున్నది. ప్రజలు భరించుచున్న దుర్భరమైన కన్నులకును నిర్బంధములకును రుష్యాభయము విశేషముగ దోడ్పడినది. రుష్యా సామ్రాజ్యము విచ్ఛిన్నమైన తరువాత నైనను రుష్యాభయము బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమును బాధించుచునే యున్నది. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్య దురభిమానుల భావములే ఆ ప్రభుత్వ శాఖయైన భారత ప్రభుత్వమునందును ప్రతిబింబించు చున్నది. సోవియట్ ప్రభుత్వమువలనను సైన్య భయము పోయినను భావ ప్రచార భయము సైన్య వ్యయమునకు గారణముగ దెలుకబడినది. అధికారులు పాయినిరు ఇంగ్లీషుమును సివిలు మిలిటరీ గజెటు పత్రికలు సోవియట్ ప్రచార భావములలో ముద్రితమును గలుగజేసిన విధము సర్వత్ర తెలిసి యున్నది. సోవియట్ ప్రభుత్వము సోవియట్ ప్రచారకులు వందపెట్టిన ద్రవ్యరాసులలో దేశము నిండక పోయినను నాంగ్లో హైందవ పత్రికల వ్రాతలు నిండినవి నోట్లు స్పష్టమైనవి నెర్బంధములను ప్రతిఘటించినను సోవియట్ సామన్యజనుల తారకమైనది. పంజాబునందు నిర్బంధ వ్యాపకమునకు సోవియట్ ప్రచారభయము దోడ్పడుచున్నది. బాబరులకారి జధ వ్యవహారముల విమర్శనము సోవియట్ సంబంధమునందు బరిణమించిన విచిత్రము గలుగదు. సియంతవాసుల చార్జ్ న్యములును సోవియట్ ప్రభుత్వమున కారోపించబడుచుండును. ఇంతవరకీ యూరోపణలం దెంత సత్యముగలదో దేవునకెఱుక. ఇప్పుడేర్పడిన యొడంబడికవలనను సోవియట్ ప్రభుత్వము ప్రత్యక్షముగను పరోక్షముగను సోవియట్ ప్రచారమును జేయకుండుట కంగీకరించినది. ఆ యంగీకారమున కనురూపముగను భారత ప్రభుత్వమును బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమును భారతీయులపట్లను భారతవ్యవహారములపట్లను వ్యవహరించుట పతమధర్మము. ఆ ధర్మ నిర్వహణమును జేయుటకు బ్రిటిష్ రాజ్యాధికారులంతవరకు బూనుకొనునదియును కాలము వికడముచేయగలదు. సోవియట్ భయమున్నను పోయినను సామ్రాజ్యాభిమానము స్వేచ్ఛావిహారము చేయునని నిర్బంధవిధానరాజ్యము వికడముచేయచున్నను సోవియట్ సంధి ధర్మరక్షణమునకు సాధనము గాగలదు.

భారతరాజ్యాంగ స్థితిగతులకు సోవియట్ యొడంబడిక ప్రయోజనకరము గాకపోయినను యూరపు రాజ్యాంగముల స్థితిగతులకు సోవియట్ యొడంబడిక ప్రయోజనకరముగా నున్నది. యుద్ధానంతరము మిత్రమండలి రాజ్యములు ముఖ్యముగ ప్రాన్సు బ్రిటిష్ రాజ్యము రుష్యాజీవనమును స్తంభనమును జేయుట కవలంబించిన “యూరోపిక మార్గము” రుష్యా ప్రజల కపారమైన కష్టములను గలుగజేసినది. అ కష్టనష్టములలో సహస్రాంశమైనను సోవియట్ ప్రభుత్వమువలనను బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమునకును ప్రజలకును గలుగలేదని సోవియట్ ప్రభుత్వము నిర్భయముగ దెలిపిన భావముతో సామన్యముగ నందరును నేకీభవించుదురు. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యము రుష్యా ప్రజల యుచ్ఛ్వాసనిశ్వాసములను బంధించి

పుడు బ్రిటిష్ రాజ్యాంగు లేకగ్రీవముగ ప్రభుత్వవర్గమును నిందలపాలుచేసి ధర్మబలమును వ్యక్తము చేసినది. ఉపరోధక తంత్రమునకును రుష్యా ప్రజల సంకల్పమును విఫలముచేయుటకు శక్తి లేకపోయినది. చర్చిలు కర్మనువర్ణమువారి దుష్కార్యములు విఫలములైనవి. ఉపరోధక తంత్రము నిరుపయోగము సోవియట్ ప్రభుత్వము ప్రబలినది. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమునకును సోవియట్ ప్రభుత్వమునకును ఒడంబడిక గలుగనపు డీదురంతమును రుష్యా ప్రభుత్వము బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమునకు జ్ఞాపకముచేసి ప్రభుత్వము ముందైనను సవలంబించవలసిన ధర్మమును స్మరింపజేసినది. మానవులజీవితములను పురుగుల జీవితములనువలె రాజ్యాంగరంగములందు తుడిచివేయుట యందగలదుర్లయమును రాజ్యాభిమానులకు సోవియట్ ప్రభుత్వము జ్ఞాపకముచేసి ధర్మమార్గమును స్మరింపజేసినది. గతించిన పందర్బాపందర్బముల ననుసరించి ముందును వ్యవహారములను నిర్ణయించుట యనవంజనముని సోవియట్ ప్రభుత్వము తెలిపిన ధర్మమును ధర్మపరాయణులు గ్రహించవలయును. స్వప్రయోజనములకై నిరంకుశ రుష్యా ప్రభుత్వము చేసిన దుర్మయములకును బుణములకును ఒడంబడికలకును సోవియట్ రుష్యా బాధ్యతనువహింప జాలదు. ప్రాత వాసనలను విసర్జించిన సోవియట్ రుష్యా క్రొత్త బాధ్యతలను నిర్వహించుటకు మాత్రమే బూనుకొనగలదు. సోవియట్ ధర్మమును నమ్మిన సోవియట్ రుష్యా స్వాతంత్ర్యమున్నపుడు దాని యొడంబడికలు ప్రయోజనకరములు గాగలవు. ఆంగ్ల రాజనీతిజ్ఞులీ ధర్మమును గ్రహించుట సామ్రాజ్యక్షేమమునకును లోకకల్యాణమునకును సాధనముగ నున్నది.

యుద్ధానంతరము సంగ్రామ వైరాగ్యోద్రేకమైనను లగ్నకపూర్వమే యూరపురాజ్యము లన్నియును రాజ్యకాంతిలో ప్రస్థానమున కుపక్రమించినవి. అన్ని రాజ్యములును సమయానుకూలముగ దేశముల నాక్రమించుట కుపక్రమించినవి. మెసపొటేమియా సిరియా ప్రస్థానములు రాజ్యలోభముల దురంతములకు నిదర్శనములు. భరతిఖండమునందును ఈజిప్టు అయిర్లాండునందును వ్యాప్తములైన నిత్యంధ పరంపరలును వికడముచేయుచున్నవని లాస్సుబరిగారు తెలిపిన భావమును సామ్రాజ్యాభిమానులు గ్రహించుదురుగాక! జర్మని పూర్ణముగ పడపోయినను ప్రాన్సు పోలాండు ఇటలీ మొదలగు దేశములు సాయుధపాణులై కయ్యమునకు కాలుదుప్రుచున్నది. ప్రాన్సు ఎఫ్ డిమి చెప్పినను వినకను సాయుధప్రాంతములం దవలంబించుచున్న సైనిక నిర్బంధవిధానము యూరపుఖండమునకు సంతాప్తముకానున్న దుర్దశను సూచించుచున్నది. యూరపు ఖండమంతయును ప్రాన్సుగప్పిటను నిమిడియున్నది. ప్రాన్సు యుద్ధ కాలమునందు మహాదుఃఖము ననుభవించినను సంగ్రామ ప్రస్థానమును జేయుటకు సిద్ధముగ నున్నది. రూపుప్రాంతమునం దనదినము జరుగుచున్న హత్యలు నిర్బంధములు చార్జ్ న్యములు ప్రాన్సు సంకల్పమును వికడముచేయు చున్నవి. నెపోలియను శక మేక్షణమునందైనను ఏర్పడుట యందు హత్యర్యము గలుగదు. ఈ యుద్ధదశము నుండి యూరపును సంరక్షించుటకు బ్రిటిష్ రాజ్యమునకు వర్తమాన కాలమునందు బలముగాని సంకల్పముగాని లేదు. ప్రాన్సు బూనుకొనిన ప్రస్థానమును ప్రతిఘటించుటకు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమునకు సాహసధైర్యములు లేకున్నవి. ప్రాన్సు సంగ్రామ ప్రస్థానమును సకలవిధములను ప్రతిఘటించుటకు సోవియట్ ప్రభుత్వమున కవకాశము గలవు. సోవియట్ రుష్యా ప్రకటించిన మానవ స్వాతంత్ర్యధర్మము పవిత్ర రసమయమైన యూరపు

రాజ్యములకు మిరుమిట్లుగొలుపుచున్నది. ఇట్టి యందు తాత్కాలికముగ ముసాఫీరినిగారు పాసిటీ పాదనమునను సాంఘికపక్షమును నుపసంహరి మును జేసినను, దాక్టరు ఎడ్వర్డు బేనేగారు జాకొస్టా వోనియాయందు సాంఘిక వాదలను ప్రస్తుతము నిర్మూలముచేసినను మార్మలపాకు మహానైనిక బలముతో జర్మనులను సభోగతిపాలుచేసినను సోవిటులు ప్రకటించిన ప్రజాస్వాతంత్ర్య ధ్వజము యూరపుఖండమునందచిరకాలముననే మహా విప్లవమును వ్యాపింపజేయునున్న విధమును యూరపు రాజ్య వ్యవహారములు విశదము చేయుచున్నవి. బల్గేరియాయందు వ్యాప్తమైన పరివర్తన స్వరూపము భావిపరిస్థితులను సూచించుచున్నది. వర్తమానవిషయపరిస్థితులందు బ్రిటిషుప్రభుత్వమునకు సోవిటులప్రభుత్వమునకును గలిగిన యొడంబడిక బ్రిటిషురాజ్యాంతర్యమునందు గలుగగల పరివర్తనమును సూచించుచున్నది.

సోవిటు ప్రభుత్వమును ప్రపంచస్థితియందు స్థిరమైనప్రతిష్ఠగను పెక్కురాజ్యము లంగీకరించి నవి. మఖ్యముగను బ్రిటిషుప్రభుత్వ మంగీకరించి నది. సోవిటుప్రభుత్వ మిస్థితిని బొందుటకు మహా దుఃఖము ననుభవించినది. దయాదాక్షిణ్యములు లేకను ప్రజలను కుటుంబములను జాతులను హింసలకు బాలుచేసినది. సంపదలను నాశముచేసి దేశమును దుఃఖమయము చేసినది. సాంఘికవ్యవస్థలను తలక్రిందలు చేసి దేశము నరాచకమయము చేసినది. ధనాధికారి దార్జన్యమును సభాధికారి దార్జన్యమును విద్యాధికారి దార్జన్యమును మతాధికారి దార్జన్యమును తొలగించుటకు బూనుకొనిన సోవిటుధర్మము ప్రపంచస్థితినే ప్రతిఘటించుటకు బూనుకొనెనది. ఆపూనికయందు సోవిటుప్రభుత్వ మవలంబించిన సాధనము యూరపురాజ్య సంస్కారములకు పరిచితమైన కశుబలముగాని ధర్మబలముగాదు. రుష్యా తత్వజ్ఞులు గొప్పటాల్పస్థాయి బోధించిన పరిశుద్ధత్రైస్వధర్మములు రుష్యాయందు మహావ్యాపకమును బొందినను సాత్వికనిరోధమునకును అహింసాధర్మమునకును సహరిచితమైన యూరపుహృదయమునకు సోవిటురంగమునందగ్నిసంస్కారము గలిగినది. సోవిటులకుగలిగిన అగ్నిసంస్కారము సోవిటు హృదయమునువలె యూరపుహృదయమును సయితము క్రమముగ మార్పుటకు మహా పరివర్తనము గావలసియున్నది. యూరపురాజ్యములు పరివర్తన దుఃఖము ననుభవించకును గాంధీమహాత్ముడు బోధించిన యహింసాపూర్వకమైన యసహాయోద్యమ స్వరూపమును గ్రహింపజాలవు. రుష్యాయందు గలిగిన మహాదుఃఖానుభవము జర్మనియందును గలుగుచున్నది. ప్రాన్నదేశము నిరాయుధులైన జర్మనులను పశుబల సాధనమునను నిర్బంధించుటకు బూనుకొనినది. సోవిటులు బ్రిటిషుప్రభుత్వమునకు దెలిపినటులు వర్తమాన దుఃఖపరిస్థితులకు ప్రస్తుతము గల జర్మనులు మాలిమే బాధ్యులు గాని గ్రహించుట ప్రాన్నప్రయోజనములకును ప్రపంచశాంతికిని సాధనము. ఈ ధర్మమును వజ్రచుటవలనను ఫకలరాజ్యములందును నిర్బంధమే సంకల్పసిద్ధికి కరణముగనున్నది. నిర్బంధములతో మిత్రత్వమును, ఆయుధములతో శాంతిని, పశుబలముతో ధర్మమును బడయగోరుట దావానలముతో శీతలోపచారమును జేయగోరునటులందును, ప్రాన్న చేయుచున్న ప్రస్థానము దుఃఖలీజములను గలిగి దుఃఖఫలము సుసంగ గలదు. యధాసంస్కారము గల జర్మనులకు సాత్వికనిరోధమునందు నిగహము గలుగకున్నది. పాపి పతీచి

సంస్కారములు మేళగించిన సోవిటు తత్వమునందు పరివర్తన బీజము నున్నను శాంతికి సాధనమైన సాత్వికనిరోధన సాధనబీజములునుగలవు. సోవిటు ప్రభుత్వముతో నొడంబడికను జేసికొనిన బ్రిటిషు ప్రభుత్వముగాంధీమహాత్మునియసహాయోద్యమము నందని భారతీయుల ప్రతిఘటనమునందును విప్లవమును గాని దార్జన్యమును గాని చూడజాలదు. మహాపరివర్తన మయమైన సోవిటుప్రభుత్వమునకును సామ్రాజ్యాధిమాన భరితమైన బ్రిటిషుప్రభుత్వమునకును నేర్పడిన యొడంబడిక భారతీయుల ధర్మసంరంభమునందును బ్రిటిషుప్రభుత్వ నిరీక్షణమును మార్పుటకు దోడ్పడు గాక!

బొంబాయి తీర్మానవాదములు

బొంబాయి తీర్మానము విషయమై మూడు వారములు గలించినను వాద ప్రతివాదము లింకను బయలుదేరుచున్నవి. శ్రీయుత రాజగోపాలాచార్యులుగారు వారి భావమును మార్పుకొనలేదు. బొంబాయి తీర్మానము గయాకాంగ్రెసు తీర్మానమును నిర్మూలము చేసినదనియే వారు నమ్ముచున్నారు. హిమ్మార్కచారమును విడిచిన యెడలను అసహాయోద్యమ మంతరించునని రాజగోపాలాచార్యులుగారు గట్టిగా వాదించుచున్నారు. రాజగోపాలాచార్యులగారి భావములను శంకించుట కవకాశములేదు. కాని దాను గారు సపూర్ణముగ వ్యతిరేకాభిప్రాయములను దెలుపుచు తామసహాయోద్యమమునే యారాధించుచున్నటులు వ్యక్తముచేయుచున్నారు. కార్యనిర్వాహక కార్యదర్శి జవహర్లాలు నెహ్రూగారు కాంగ్రెసుతీర్మాన మసహాయోద్యమమును సంతము నొందించలేదని నమ్ముచున్నారు. కాంగ్రెసు పక్షమువారు స్వరాజ్యపక్ష ప్రచారమును జేయగూడదనియును వారు వ్యక్తులు గను వారివిశ్వాసముల కనుకూలముగ బ్రవర్తించవచ్చుననియును నుపదేశించుచున్నారు. శ్రీయుత రాజగోపాలాచార్యులుగారు విషయమును న్యాయవాది దృష్టితో గాక నుధర్మ దృష్టితో నవిలోకింపవలయునని కోరుచున్నారు. ప్రజాసామాన్యమునకు ధర్మదృష్టియే గనుపడుచుండును. ఇందు ధర్మదృష్టియేదియో ప్రజలు స్వయముగ నిర్ణయించుకొనగలరు. నాయకు లనవసరముగ వివాదములను బెంచుట కలహములకు గారణమగును గాని దేశప్రయోజనములకు సాధనము గాదు. దేశమునందంతటను భేదాభిప్రాయములు వ్యక్తమైన తరువాత నైనను కొంతకాలము రెండుపక్షములవారును మానమును దాల్చుట ప్రయోజనకరము.

సర్ చిమ్మనూరాలు సీతలువాడు - రాజీనామా బొంబాయిరాష్ట్రమునందు మంత్రిగనున్న సీతలువాడుగారు వారి మంత్రిపదవికి రాజీనామానిచ్చుచు ప్రస్తుత రాజ్యాంగపరిస్థితులను లిబరలుపక్షప్రయోజనములును రాబోవు ఎన్నికలును రాజీనామాకు గారణములని తెలియజేసిరి. లిబరలుపక్షపుమంత్రి లీ రాజీనామాలను స్వపక్ష ప్రయోజనములకు జేయుచున్నదియును స్వప్రయోజనములకు జేయుచున్నదియును కాలము తెలుపగలదు. స్వరాజ్యపక్ష ప్రచారము లిబరలు పక్షమునందు కొంత సంచలనమును గలుగజేయుటయును లిబరలుపక్షమునకు గలిగిన కంఠమును దెలుపుచున్నది.

శ్రీయుత బివినచంద్రపాలుగారు శ్రీయుత పాలుగారు కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠను సంగీకరించుచు కాంగ్రెసునందు జేసిన సుభవార ఆశ్చర్యమును గలుగజేయగలరు. పాలుగారే కాణమువలనను జేసినదియును నే పక్షమునను జేసినదియును కాలము విషయముచేయగలరు. స్వరాజ్యపక్షమునను జేరి దానుగారితో బనిచేయునని నమ్ముట కవకాశముల్లుగలవు. అందరకును నాశను గలుగజేయుచున్న కౌన్సిలులు మహాధక్తుడైన పాలు గారికిని నాశను గలుగజేయుట సహజముగదా!

శాసనసభల ప్రచారము

కాంగ్రెసుసంఘములు చేయవచ్చునా? పండిత జవహర్లాలు నెహ్రూగారు శాసనసభలకు వెళ్లగోరువారికి ఓటుల నియ్యండి అని కాంగ్రెసుసంఘము బోధింపవచ్చువానిని చాలమంది నమ్మిరి. "శాసనసభలకు వెళ్లగోరువారికి కాంగ్రెసుసభవారు స్పష్టముగా నిర్ణయించి ఆవిషయమున నిర్ణయము వారు చేయలేదుగాని శాసనసభలకు వెళ్లగోరువారికి ఓటియొక్కదా అని మాత్రము మనము బోధింపగూడదని వారు తీర్మానించిరి. శాసనసభలకు వెళ్లగోరువారికి ఓటుల నియ్యండి బోధించు కాంగ్రెసునిర్దేశము వ్యతిరేకమగునుగాని ఓటుల నియ్యుము, యియ్యవద్దనియే బోధించుట కందిరినీ వ్యతిరేకతయిచ్చుచున్నది. గయాతీర్మానమును గూడ వ్యతిరేకతయిచ్చుచున్నదేయజాలవు. కానికాంగ్రెసువారి తీర్మానమును సూక్ష్మప్రజలకు సంగతముగా కలుగకుండునట్లు వారును సుదీర్ఘముగా నుద్దేశించిరి. "కాంగ్రెసువారి తీర్మానమిది, స్థాయిసంఘమువారి తీర్మానమిది, శాశ్వతామిది" అని చెప్పవచ్చును. కాంగ్రెసుసంఘముల పేరమీద మాత్రమిదిగా సభలుచేసి ఓటుల నియ్యండిగాని వ్యతిరేకాని బోధింపగూడదు. కాంగ్రెసుపేరమీద కాకుండ ఎవరైన సభలు చేయవచ్చును ఇవ్వరు గాని, వద్దగాని బోధింపవచ్చును." అని భారత కాంగ్రెసు ప్రధాన కార్యదర్శి పండిత జవహర్లాలు నెహ్రూగారు ప్రకటించిరి. (హింద)

కలకత్తా చీకటికొట్టు సంభము

వంగరాష్ట్రమున సత్యాగ్రహము ఈ సత్యాగ్రహమున ప్రారంభింపవలెనని కాంగ్రెసుసంఘమువారు నిర్ధారణ చేయలేదని కలకత్తా బారాబరాత కాంగ్రెసుసంఘము కార్యదర్శి తెలిపెను. భిలాఫకు సంఘము వారును నిర్ధారణ చేయలేదని భిలాఫకుసంఘ కార్యదర్శిగూడ యిదిలాకే తెలిపెను.

14 వ తేదీ ఆరెస్టులు 14 వ తేదీ సాయంత్రము 5:30 వ చాలమంది స్తంభము వద్ద చేరి, జగదీశ్వరనాథ క్రోధి అను యువకుడు బంధానుకుత్తి పట్టుకొని స్తంభమునొద్దకు వచ్చెను. ఆయువకుడు గోరకు పూనునట్టి ఆనాడే కలకత్తాకు వచ్చెను. అతనిని వెంటనే పోలీసువారు ఆరెస్టుచేసిరి. ప్రజలు జయజయధ్వనులొనింపగా పోలీసువారు వారిని విడదీసెను. వారిలో కొందరు కదలి మాన్యుండి వారిలో నెరుగుని పోలీసులు ఆరెస్టుచేసిరి. కొందరు పోలీసులవారిపై రాళ్లు దువ్వెరిగిని దెబ్బలు ఎరిగిరి కనుట చూడ. (ఆ. వెను.)

బాబూ వివినచంద్రపాలుగారు

కాంగ్రెసు సిద్ధాంతము నామోదించి సంతకముచేసిరి ఈ నెల 11 వ తేదీని కలకత్తా భిలాఫకు కాంగ్రెసుసంఘకార్యదర్శి బాబూ వివినచంద్రపాలుగారు కాంగ్రెసు సిద్ధాంతమును సంగీకరించి సంతకము చేసిరి కలకత్తా కార్యదర్శి పత్రిక ప్రకటించెను. (ఆ. వెను.)

విదేశ వార్తలు

నష్టపరిహారముల నమస్క

బ్రిటన్ కోర్టులు

రూరల్ లా కౌన్సిల్ విరామము గావలెనట

లండన్, జూన్ 18:—రాత్రి 9-85 12వ తేదీని బ్రిటన్ కోర్టులో లాయరు జాన్ గార్ (వాసి) లేఖనమున చర్చ

జయము చేసెను. అట్లయితే కోర్టులో ఎవరో ఇట్లు వ్రాసిరి:—
సామాన్య ప్రతినిధులు నష్టపరిహారములో పంచనమునాడే తీర్మానము తయారు చేసి గొప్ప కృత్యమును పూర్తి చేసికొనటం సాధ్యము గాదని. ఇది తప్ప కరుమార్గము లేదని ఆమెరికాలో పూర్వము అభ్యుదయము నుండి బిల్లు గారి 14 మూర్తులను పదవలన తీసి తియ్యబడినది లాయరు జాన్ గార్. అందులో ఇట్టి పంచనము జరగనట్టి రాలిబాదడని లాయర్ జాన్ గార్ తెలియజేసిరి. నష్టపరిహారములను పరిష్కరించు కలెక్షన్ 1918 సంవత్సరపు లా కౌన్సిల్ యధ్యక్షులు పరిష్కరించు పనులు పరిపాలనను అట్లయితే విశేషం వ్రాయుచున్నాడు.

లాయర్ జాన్ గార్ తెలియజేసినది సరిగా తెలియజేయు జరగని ఎగువకులమిది కనుమూత్రము 1921 లో జరగనట్టి గోర సామాన్య పరిపాలనను సంకల్పించి లాయర్ జాన్ గార్ పరిపాలనయు ఈ ఎగువకుల కనుమూత్రము 3,00,00,00,00 పానులకు వచ్చును కనుమూత్రము.

రాక్లింగ్ హాసేన్ వార్తలు

హ్యారిస్, జూన్ 18:— సోమవారమునాడు (వెండి) తన రాజ్యం కోర్టులో ఇద్దరు జర్జునులను కాలి జంపిరి. పరామలు నిషేధించిన కథలకుంటి తగుట చే ఇట్లు జరుగవలసి వచ్చెను. ఈ కారణము కాలి జంపిరి అపరాధముల కోర్టు 9-గంటలనుండి ఉదయము 5 గంటలవరకు ఇంట్లో నివసించునట్లు ఉత్తరువు చేయబడినది.

ఆక్రమణ అక్రమణ జర్జునులకు ఎరుగు ప్రయోజనము చేయరాదని ప్రకటించిరి. పోలీసు అధికారులు అరెస్టు చేయబడిరి.

రైల్వే, తింటును రైగోట్లనులకు అనైక్ సోదా హ్యారిస్ ఇంటికి బదిలీగారి తింటును విధించబడినది.

పరానుల కఠినచర్యలు

హ్యారిస్, జూన్ 18:— దాద్ర మందులలో పరానుల కఠినచర్యలనుండి 40000 60000 మార్కులను స్వాధీనము చేసికొనిరి. కఠినచర్యలను ఇతరుల కమిషను లేని (వెండి) అధికారులను ఎవరో బంధించి దానికి తగిన పరానులు ఇట్లు చేసిరి.

కేసులో ఎవరో (వెండి) వైకాపుని కాలి జంపిరి అగ్రామములో ఎరుగు రాత్రి-పీకటి-పడినదివారి ఇంట్లనుండి ఎక్కడికి పోయినది ఉత్తరువుచేసిరి.

పరానులైనవి కాలి జంపిరి వైకాపుని, విస్తార కర్త పట్టుకులనై 25000000, 80000000 మార్కులను అకరాధమును విధించిరి.

బ్రిటిషు విధానమును

తెలియజేయు కుండుట

లండన్, జూన్ 18:— మంత్రివర్గమునాడు కేసు నష్టపరిహారములను గూర్చి చర్చించిరి. జర్జునుల వరల తమ యభిప్రాయమును తెలియజేసికొనినది మిక్కిలమునది వైఖరిని గూర్చి ఒండ్రుల యభిప్రాయములను గూర్చియు కర్తవ్యకర్తలు తెలియజేసినది ఒక వారములకు బ్రిటిషువారి విధానము ప్రకటించబడెను.

ఇటీవల కేసులో మునిగిపోయిన మొదటి పాక్షికము ప్రయోజనము ముఖ్యముగా ప్రకటించిరి తెలియచున్నది.

శుభ సూచకము

రూరల్ విషయమై బ్రిటిషు పరానులకు నష్టపరిహారముగా రాయబారములు జరుగుచున్నట్లు తెలియచున్నది. (బ్రిటిషు వారు కృతకములను చక్కబడుటకు సర్వవిధముల ప్రయత్నించుచున్నారని తెలియచున్నది. ఇతరులతో ఒండ్రు-యభిప్రాయములను తెలియజేసి వారివారి యభిప్రాయములను తెలిసి కొనుచున్నారని తెలియచున్నది.

లండన్ లో నన్ను పరాను ప్రతినిధి (బ్రిటిషువారికి) పరానులకును రాయబారములు అనుమతముగానే జరుగుచున్నవి తెలియజేయుచున్నాడు.

వైచి కమ్యూనిస్టులు

వీరై తెలిపిన కేసులు నిమిది ఋణాభివృద్ధిని జర్జుని రిపొర్టు ఉపాధ్యక్షుడగు హార్లిక్ గారి వై తెలిపిన కేసులు నిమిది ఋణాభివృద్ధిని తగిన సాక్ష్యము గలదని విచారణ చేసి దండవాదీని తెలియజేసెను.

ఉప్పు పన్ను

రాజ్యపు చర్చ

లండన్, జూన్ 18:— ఇండియా రాజ్యపరిషత్ (సీట్) తీసిన ఉప్పుపన్నును సూర్య కామస్వధర్మ కోర్టు చర్చించి కరు దీనినిగూర్చి భారతమును అత్యంతరకతో ఎదురుజూచుచున్నాడు.

నిలర్త్ కృత్యపు ఇండియా పరిషత్ లన్నిటిని విమర్శించి తెలియజేసినదియు ఇండియా సంఘమునాడు తీసిన ఫోర్ములను కోసనాగించుటకు ఇండియా ప్రభుత్వమునాడు నూచించిన ఏర్పాటులను తెలియజేసినది అనుమతముచున్నాడు.

ప్రముఖ ప్రతిక మామలా

ఇండియా ప్రభుత్వమునాడు ఉప్పుపన్నును సర్వై చేయుటలో దైర్ఘ్యముతోడను, నివేతనముతోడను తీసినది బహుజనాభిప్రాయము. ఇండియా లాభముకోరకే తీసినది యభిప్రాయము. రాజ్యపరిషత్ నిజమును అధికార మాయబడినది. దానిని నిజముగా ఆయన అమలులో పెట్టుటకే ఆ అధికారము నిచ్చిరి. ఈ యధికారములను తీసివేయు కాలము సమీపించెనని కార్మికసభ్యులు కలించిరి ఇండియా అట్లును సరగా తెలియజేసి దైర్ఘ్యముగ తీసినవయమును జూచి తెలియజేయవలెను. కాని ఇండియా గూర్చి ఇట్లుచేయ సాహసించునది మేమునుకొనమునయు, ఇది సమయము గాదనియు, కొంత కాలముపోవలెననియు అట్టి సరణులను నూచించిరి ఉప్పుపన్ను కరమయ్యు ప్రముఖ ప్రతిక ఆజేపించుచున్నది.

ఇంగ్లాండులో ఇంటి నొఖరులు

వారికష్టములు

ఇంగ్లాండులో ఇంటి నొఖరుల సంఖ్య కార్యదర్శి జెన్సీ స్టీవెన్ అను వాడు నొఖరుల కష్టమును విచారించు సంఘము వారియెదుట ఇట్లు తెలియజేసెను. యజమానులు పర్యావృత్తము పూర్తి భోజనము చేయుచు గాన సాయంకాలము భోజనము మానవలెను. యజమానులకు సాయంకాలము భోజనము నొఖరుల కోరి ఆ కష్టమును యధ్యక్షుల పూర్వము ఈమె 7 ఏడ్లు ఇంటినొఖరుగ నుండెను. ఒకప్పుడు కోటు 1 కి 18 గంటలు పనిచేయుచుండెను. చాలమంది యజమానులు కడక గదులలో మంచి ఆహారము ఉండదు. దీనిని తగ్గనూడ దివను. నా పు ఖర్చు తల లి త క రా స్వా కు కృత్యం తెలియదని చాడ ప్రముగ జెప్పెదడు. సంగీతమునందు ఆకృతి, అభిరుచిల పిల్లకు ఆహారమే ఇవ్వదు. అంతకు అమె పొడుకుట ప్రారంభించినను ఇల్లంతయు గోలకేయి చున్నావు, కట్టి పెట్టుచు నెడరు. చాలమంది నొఖరులు తెన్నుకు సంఘములో తేరుటకు పోలేను. వీరు యూనిఫార్మును ధరించవలెను. యజమానులారా తమ గొప్పసంతకము జూపెదరు. తాము గొప్పవారమని కటించెదరు. యజమానులు మూలమును పోవచ్చునో! రాత్రిభోజనము?

జర్మన్ మార్కు

పాను 1 కి 452500 మార్కులు విక్రయ మగుచున్నది.

సాంఘికవాదుల ఉపద్రవము

‘ట్రేడ్ యూనియన్లు’ వలకుబడి

కర్తవ్యసంఘముల సామ్యము రాజకీయమునకు భయ పెట్టుట అనుచుండును. ఎన్ని కల లో కార్మిక కక్షలవారు బహుళ సంఖ్యాకలకు నుండవచ్చును భయమగుచున్నది. కర్తవ్యసంఘముల సామ్యము రాజకీయమునకు వికారముగా దాని ప్రభుత్వమునాడు చేయరాదా? కార్మిక కక్ష ప్రభుత్వమునాడు చాస్తూతే తీసికొనవలదు. ప్రభుత్వం సభను సంస్కరించక పోవుట విచారకరము. సాంఘికవాదుల ప్రచారము ఉప్పుపన్నులముగ నున్నదనియు భయమగుచున్నదనియు బర్మెట్ హెడ్ ప్రభుత్వం తెలియజేసెను.

అందోరును క్యాబినెట్ నుండుటకును, సాకరముగ నుండుటకును కర్తవ్య సంఘముల నాయకులతోడను కార్మికలను నిమిది చెడి యజమానులతోడను అలాది చితుంచి ఏర్పాటులను చేసెనమని ప్రధానమంత్రి తెలియజేసినది ప్రధానమంత్రి తెలియజేసెను. ‘ట్రేడ్ యూనియన్లు’ కర్తవ్య సంఘమునాడు. కర్తవ్యముగ తింటరాదని క్యాబినెట్ కర్తవ్య తెలియజేసెను. వారియందు తనకు విశ్వాసము గలదనెను. కార్మికసమస్యను తిన్నగ ఏర్పాటుచేసినగాని పారిశ్రామికాభివృద్ధిరమగు కానవలెను గాంచుటకు పోయెదరు కర్తవ్యసంఘమునాడు భవిష్యత్తు. వారునూడ కన్నరేటిల్ల లలో తీసిన కొంతవకు అనుమతముగ నుండునని.

బ్రిటిషు వర్తకము

నికరరాశివృద్ధిని గాంచుచున్నది. మే మాసములో 88478000 పానుల విక్రయములకు, 71554000 పానుల ఎగువుములు జరిగెను. ఏప్రిల్ కంటే 8061000, 8689000 పానులు ఎక్కువలాభము గల్గెను.

పారశీక దేశము

ముఖ్య రాయబారములు

టెనరన్ 10000000 డోలరుల ముఖ్యమునకై పెన్సియాలో నున్న చదురుగనులను ఆమెరికను కంపెనీవారి కేసులైన ఇతరులైన ఒకపట్టును ఆమెరికనుచేసెను. క్రొత్తమంత్రివర్గము ఇంకను ఏర్పాటు గాలేదు. మజ్దీయిడలిగాడు క్రొత్త ప్రధానమంత్రి గావచ్చును.

బ్రిటన్-రషియా

సోవియటుల ప్రత్యుత్తరము

బ్రిటిషువారి సంతృప్తి

లండన్, జూన్ 18:— సోవియటులు (బ్రిటిషువారి ముఖ్య కోర్టులను చెల్లించినందులకు) బ్రిటిషువారు సోవియటుల కంటే ప్రత్యుత్తరమున తమ కృప్తి తెలియజేసిరి. ఇకటితో ఈసంధి ముగిసెనుకొనుచున్నాడు. హార్లింగు, జేమిక్ కృత్యరములలో పరిహారముల నిచ్చుటకు రషియను లంగ్గించెనుటచే బ్రిటిషువారు సంకృప్తులైరి సోవియటు ప్రభుత్వమునకుగాని రివల్లిట్లకుగాని విరోధముగ పనిచేయమని ప్రత్యుత్తరమున తెలియజేసిరి. కాబూలులోనన్న రాయబారి రాస్కోలని కాపుగాని మార్చి చేయుటకు నిశ్చయించిరి. అందుచే కాబూలులో కృతకములు అనుమతముగ జరుగుటకు అడ్డుకుండదు.

చీనా దేశము

మంత్రివర్గములేదు - అధ్యక్షుడు లేడు.

పీకింగు, జూన్ 14:— రాజధానిలో అధ్యక్షుడి పుట్టు లేదు. మంత్రివర్గము లేదు. అధ్యక్షుని లియన్ పొంగుగారు తన పదవిని త్యజించుచో నేలను మీదికి తరలించెదమని భయపెట్టుటచే ఆయన రాజీనామా నిచ్చిరి. ఈయన ఇతరుల బండికేయి ఒడిరే జెప్పెనగు. దీనికి కారణము అధ్యక్షుని అధికారమును తెలియజేయుచుండను - సీయన్ - ప్యాథీను తేయకపోవుటయే.

అయిగ్నటికిని వెకింగు కారణముగానే యున్నది. పారిశ్రామికరంగో కొందరుమూత్రము ప్రభుత్వమును విడిపించుచున్నాడు.

యోధులను మహారాజుగారిని, వైదికాదులను
కట్టకు (అవరీ) పూజించునది అరరీ మేదని పూజించునది
అరరీమేదని పూజించునది పూజించునది పూజించునది

ప్రజాభిప్రాయము

దాసుగారి యంతఃకరణ సిద్ధాంతము

ప్రొఫెసరు గులాంహుస్సేనుగారి అలెక్టు
ప్రొఫెసరు గులాంహుస్సేనుగారు రమ్య బోర్ని విజ్
వజ్రంపై ఆరని 1818-8 వ నిబంధన ప్రకార ము రాసుచేసిరి.

(३३)

భారతేరిహాన మంజులముచారి 11 వ పాఠశ్లోకః
సమాజీము పూనాంబుదు గత దినమున ప్రారంభయ్యెను.

అమృతాంజనము

మహాభగవంహిత

ఇది యొక గొప్పవాద్యము. మహాభగవంహిత ప్రాయశః కీనియందు ప్రతిమానపు యొక్క భారతమును ఆయా భాగముగా చిత్రములతో నూడ ప్రాయశః యున్నది. సన్నగంధకర్పరము, తాగిలు, జవకల ఘడియలు. భారతవంశలి యొక పి.చిర యెదల, కాకులినవారికి 2. పి.గా పంపించెదము, కొలములు తెలుగు అర్థంతో సహా వ్రాయుటకు రు 3.0.0. 3812

అతల్ల మేకటకాస్త్రీ దైవజ్ఞుడు గోపాలపురం కొత్తమేటపొస్తూ, గోదానదిజల్లా.

Ready For Sale.

THE BUSINESS DIRECTORY OF INDIA, BURMA & CEYLON.

A Comprehensive Directory of the various Business-men, Exporters and Importers, Firms, Factories, Mills, Manufacturers, Merchants & Industries of the principal Cities, Ports & Towns of India, Burma & Ceylon.

Price per Copy Rs 15.

Published Annually

Best Medium for Advertisements:

PRINTERS & PUBLISHERS

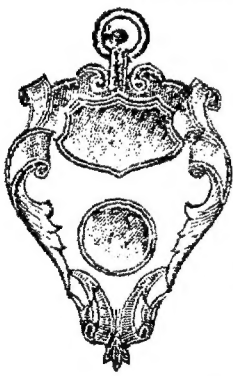
Business Directory Co.,

15 Angappa Naick Street MADRAS.

Telegrams: "KETHAKI"

Phone: 540.

బహుమతి నొసంగుటకు - మెడలులు - కవలు

కె.సి. కె.సి. 1.4 రు 8 నంది 6.0.0

చదువు బంగారు ... 18 ,, 100.0.0

కె.సి. కె.సి. ... 12 ,, 100.0.0

ఇప్పటి కాలానుసారముగా అందముగ చేయించి - యున్నాము. వలుకకములు చేయబడి సిద్ధముగ నున్నది. అనేక ఆఫీసులనుంచి బహుమానపుత్రకలువచ్చినవి. 371

ఒకతూరి హావద్ద తెచ్చించి గొనబడెడల మరల వేరేవారివద్ద ఎప్పుడు తెప్పించుటకు ప్రయత్నముచేయుచు యిండియన్ జ్యూయలరీ మార్బు నగర్ వేట, బెంగుళూరి సిటీ.

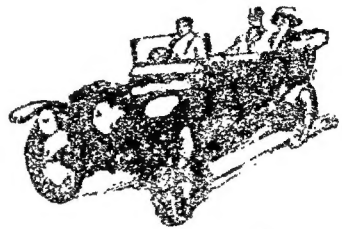
శుద్ధ స్వదేశి బెంగుళూరు మేల్ పట్టుచీరలు 381

శిలకర్ప, కనుభువ, నగళుడు, మేళుబుడు, ఎలుపు, రోహ, ఆకాశపుడు, అరజి, కాఫీరంగు మొదలగు మొదలగు రంగులలో సాదా పట్టుచీరలను, సరిగ్ చేసిన కట్టుచీరలను మాడడ్ కిద్దముగానున్నవి. చిన్న అర్ధతైలను, పెద్దది అయినది మిక్కిలి కాగ్రతగా కట్టినవి కంపమును. కృత్రిమతో వాషను తీసుకొని వైకుంఠ యిచ్చినము. చాయను, శ్రేష్ఠగత గ్యారంటీ యిచ్చబడును. ఒకసారి తాతో చేయు చేసినచో నా నమ్మకము మీద తెలియును.

మాకం సుబ్బరాయశెట్టి అండుబ్రదర్స్,

పట్టుబడిన వర్తకులు, కాక్, బెంగుళూరు సిటీ.

మాడరన్ మోటార్ పాఠశాల

కెండుమాసములలో మోటార్ బుద్ధి నడుపుటయు, ఏ కొగములు ఏయే కనులు చేయవలె నున్నవి వివరములు తెల్లను నేర్పబడును. యితర వివరములకు వ్రాయుడు:— 600 మాడరన్ మోటార్ పాఠశాల.

The Modern Motor Institute 1/22 Broadway, MADRAS.

ముఖ్యగవనింపు.

1920-వ సంవత్సరం ఆగష్టు నెల మొదటి తేది నుండి అన్ని ఫరాలు మార్చబడినవి.

The Zandu Pharmaceutical Works Ltd.,

Elphinstone Road, Bombay.

ఇప్పటి కాలము ననుసరించి మిక్కిలి

సమృద్ధముగాను, తప్పక గుణము నిచ్చునట్లును ఆయుర్వేద మౌఖ్యములను తయారు చేయుచున్నాము.

హిందూ శాస్త్రమునందు జరిగిన ఆయుర్వేద వస్తుపదార్థములు అన్నిటిలో బంగారు పతకములు బహుమతిగా నిచ్చియున్నారు.

పై కనిన విశాఖమునకు వ్రాసినచో ధరల వట్టి పంపబడును.

జాండూ వర్తస్యూటికల్

వర్క్స్

ఆయుర్వేద మౌఖ్యముల తయారుచేయు

(388) జాంబాయి నెం 18.

ది ఆంధ్ర ఇంగ్లెష్టియల్ ప్రెసింగు కంపెనీ.

కోల్ ఏజెంట్: కాకినాడ.

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము

మొదట మొదట అనుభవసిద్ధముగు 600 చిత్రములకు తెలుపు సద్బంధము ప్రతియింటి నుండదగినది అందరచేయదగిన ముద్రలు 18 1.4.0 388 (2) రి. పి. 0.8.0

ఆరోగ్యదర్శనము:— వ్యాఖ్యలను రాకుండా కాపాడు కొను మార్చులను చూపించును, తప్పక చదువ దగినది 18 0.8.0 రి.పి 0.4.0

ఆయుర్వేదచంద్రిక:— ఆరోగ్య, వైద్య, కారక, నిధాన కర్మగుణ, చికిత్స, మొదలగునవి వ్రాయబడు వైద్యపుత్రక. మారిది యుచితము చందా రు 2.8.0

పై 8 ని ఏకకాలమునకు కొరవవారికి 3-12.0 లకు పంపెదము, ఆయుర్వేదగ్రంథమునంతటి, పరిచేసి (నెల్లూరు జిల్లా

తామర తైలము

కామర, కిట, గడ్డికి మంచి ద్రవ్య 1.8 0.6.0 మృతము అమృతాంజనము 4.50, మదరాసు జాంబాయి